

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr.
Negyed évre 1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendő.

Megjelenik

minden Kedden

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél
30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

Néhány szó a ritkitásról.

Az „Erdészeti Ujság” egyik minapi szá-
mában egy rövid czikk a ritkitás (gyerítés) elő-
nyeiről és hátrányairól értekezett. — A nélkül,
hogy akár annak írójával polemizálni, akár pedig
állításainak valamelyikét megczáfolni, vagy meg-
erősíteni akarnám, itt egyszerűen arra szorit-
kozom, hogy a ritkitásról (vigályításról) elmondok
egy-et-mást gazdag tapasztalataimból.

Az alatt a hosszú idő alatt, míg a fa a vág-
ható kort eléri (egy fordaszak), az állabból szám-
talan egyedek válnak ki, melyek a létért való
küzdelmet a többiekkel mostoha helyzetük miatt
ki nem bírván, előbb-utóbb elsilányulnak, eltör-
pülnek, kiszáradnak, s az ellenséges rovarok
által is megtámadtatván, végre teljesen meg-

semmisülnek. Tekintettel arra a körülményre,
mely szerint a fiatal korban egykoru testvér-
egyedeknek csak egy kis százaléka éri el a vág-
hatás korát, el lehet képzelni, hogy milyen ren-
geteg volna az a fatömeg veszteség, melyet kü-
lönben az alkalmas korban és időben alkalmazott
ritkitás az erdőgazdaság jövedelmezőségére hasz-
nosan értékesít. Ezeknek az elnyomott egyedek-
nek még egészséges korukban való kivágása
abból a célból, hogy az által a meghagyott tör-
zsek növekvése fokoztassék, fatömege gyarapít-
tassék; ez képezi a vigályításnak lényegét és az
ebben leli indokolását; a csupán száraz fák kivé-
tele nem is annyira vigályítás, mint inkább állab-
tisztítás, miután pedig vagy semmilyen, vagy
pedig csak elenyészőleg csekély haszonnal

TÁRCZA.

Erdőpusztítás.

Írta: Tábori Róbert.

— A „Magyar Fakeresk.” után. —

I.

Harmadéve nagyon hideg volt a tél és a délvi-
dékkal is éreztette hatalmát. Január közepe táján sok
szegény beteg csalódott reménynyel hagyta ott a di-
dergő olajfákat és a szalmatakaróba bujtatott pálmá-
kat. Az Adriát mindennap bekalandozta a bóra és si-
vítő hangjával idegessé tette a Quarnero egész part-
vidéket. Hol vékonyan, hol vastagon fújta, a tengert
fenekestül felkavarta, úgy, hogy óriási mosóteknőhöz
hasonlított, melyen már tulómk a szappanhab. S nem
érte be azzal, hogy a tengert végig korbácsolta, ha-
nem elkalandozott messzire a száraz földön is, min-
denütt féket vesztetten tombolt és dühöngött.

Minket is üldözött, akik gyorsvonaton felkapasz-
kodtunk a Karston. Egy nagyon drága és kedves be-
tegetem szállítottam hazafelé, aki megcsömörlött Abba-
zia kasírozott tavaszától, erősen megkivánt az édes
otthont és szemmel láthatólag gyógyult pusztán csak
attól a gondolattól, mint fogják odahaza kényeztetve
szeretni. A kupében lebocsátottuk a függönyöket, min-
den nyílást betömtünk kendőkkel és felső kabátokkal,
aztán hogy teljes legyen az illúzió, utitársunk (egy
jó barátom, aki beutazta az egész világot) előszedett
bőröndjéből egy összerakható számovárt, minden hozzá
valóval együtt és rögtönözve teát készített.

Hanem az én édes betegemet az otthonnak ez a
fakszimileje sem tudta egészen megnyugtani. — Vala-
hányszor a hegyre felkapaszkodó vonatot utólérte a
bóra és megrázta haragosan, a kis betegem hozzám
menekült, mint a kísértetet látó gyermek, nyomban
utána pedig felkaczagott, mint a gyermek, ha erősen
elhitetik vele, hogy nincs kísértet.

— Mitől félsz? — szóltam dorgáló hangon —

jár, a sarj és cserüzemü erdőt kivéve vagy éppen nem, vagy csak igen ritkán alkalmazandó.

A növekvés a ritkítás által tehát határozottan gyarapodik, mert a vigályos állás következtében az állab egyedeinek koronái dús és gyorsabb fejlődésnek indulnak, mint a ritkítás előtt ezt tehették, a mi természetes is, mert az erőteljes, dús növésű korona sokkal több légköri tápot képes fölszívni, mi által növekvése az előbbihez vagyis az elnyomottéhoz képest az elnyomott és szabad állás között lévő arány mértékében okvetlenül kell hogy gyarapodjék.

A ritkítás tehát a légköri tápanyagoknak tökéletesebb és nagyobb mérvű fölhasználását közvetítvén, már magában véve ez által is csalahatatlannul nagyobb növekvést, tehát nagyobb tömeggyarapodást is okoz.

De lássuk még ezenfelül, hogy a ritkítás, vagy hogy az eléggé csodálatosan hangzó szakszerű kifejezéssel éljünk, a vigályítás minő befolyással van magára a talajra?

A vigályítás által az áralkodó állab termő ereje éppen annyival gyarapodik, mint a mennyi tenyészerőt és tápanyagot az elnyomott egyedek fölemésztettek, a mely tenyészerő és tápanyag a ritkítás által fölszabadítván a megmaradt egészséges egyedek által előnyösen

lesz fölhasználva, ezen felül a kiszedett fák visszamaradt tuskói és gyökerei elkorhadván és elrothadván, ez által a talaj megporhanyul és megtrágyáztatik s a nedvességnek és a légköri csapadékoknak befogadására alkalmasabbá lesz. —

Ilyen nagy horderejű hatás és nem megvetendő haszonnal szemben ki merné a ritkításnak erdőgazdasági szempontból való hasznos voltát kétségbe vonni?

A vigályítás ezen kívül az erdőgazdasági üzem hozamának szempontjából is kiváló figyelemre méltó.

Ha kellő figyelmünkre méltatjuk azt a körülményt, mely szerint a ritkítás által a tűzfán kívül számtalan olyan értékes épület és műszerfára alkalmas fanemeket veszünk ki, melyek a soha nem vigályosított vágható állabokban, melyekben az elnyomott aljfa már régen elszáradt, kipusztult, vagy éppen nem, vagy csak igen ritkán fordulnak elő; ha tekintetbe vesszük, hogy a ritkítási előhasználat által mennyi hasznos és szükséges anyagot nyerünk, a milyenek a komló-, szőlő-, babkarók, létra oldalok és fogak, gereblye, ásó, kapa nyelek, abroncsok, a fenyőknél szarufák, kisebb állvány oszlopok stb. stb., ha mondom tekintetbe vesszük az ipar és mezőgazdaság részére szinte nélkülözhetlen mind eme anyagokat, akkor el kell ismernünk,

hisz csak szél, üres levegő az egész. S akármit sivit is, hozzád nem férközik.

— Magam sem tudom, mi van ma velem — válaszolt mentegetődzve, bizony Isten így érzem, mintha engem üldözne. S valahányszor elmarad tőlünk, kihallom a vad zsivajból fényegését . . . Ti nem halljátok, mert az egészséges embernek tompa a hallása ilyesmire. De mi betegek még a szu őrlését is halljuk fájdalmas éjszakákon a fejbánkunk fölött. — Amint egyre közelebb jön . . . Azt kiáltja felém ez a gonosz szél: Mégis utolérlek! S én kénytelen vagyok neki hinni, mert hisz ő az enyészet, amely mindig gyorsabb az életnél . . . Ő tette tönkre ezt a vidéket is. Egykor paradicsom volt, most kész pokol!

Lázasan beszélt, oda lépett az ablakhoz, fölrántotta a függönyt és kinézett az éjszakába. — Épp most kicsit szünetelt a vad kavargás és el lehetett látni a hold sápadt fényénél vagy száz lépésnyire. — Feltárult a Karst rejtelmes élettelenisége egész rideg sivárságában. — A csupasz sziklakövek, a föld kiálló

bordái fénylettek, amint tisztára lesöpörte róluk a havat a szél, a repedezett, salakos gránitfalak bizar vad-sággal emelkedett égnek és közben fantasztikus mélységek tátongtak lépten-nyomon. Mindenütt csak kő és irgalmatlan keménység, sehol egy lágyabb vonás: egy darabka termőföld . . .

Az én betegem felsóhajtott és remegő hangon így szólt:

— Ezt a bóra tette, csakis ő . . . Mondjátok: hogy is lehet olyan kegyetlen a természet?

II.

Nem volt módunkban megfelelni erre a kérdésre, mert hirtelen megszólalt a gőzszip, a fékező bekapaszkodott a kerekbe és a vonat megállt a nyílt pályán. A kalauz az ijedségtől kipirult arczczal suhant el kapunk előtt, de már a következő pillanatban megnyugtatta a dobogó sziveket és reszkető lelkeket, a hogy a vonat mentén kikiáltotta:

— Nincs semmi baj! Csak egy darab szikla esett

hogy az erdőritkításnak az okszerű erdőüzem tervéből már csak a jövedelem fokozásának szempontjából sem szabad hiányoznia.

Eltekintve az elősorolt erdőtenyésztési igen fontos tényezőktől, melyek a ritkításnak szükséges és hasznos voltát már magukban is eléggé indokolják, nagy befolyással van még a vigályítás az anyagnak nem csak a mennyiségére, de főleg a minőségére is, mert mentül vigályosabb, vagy helyes magyarsággal mondva világosabb az állás, annál erőteljesebb és szebb a növés, jobb az anyag és több oldaluk s értékesebbek az anyagból termelt választékok.

(Folytatása következik.)

„T. V.”

Mikor az ember egyes községek vagy uradalmak határához ér, az országutak vagy dűlőutak mentén rendszeren egy táblát talál s azon a nem egészen művésziesen kiállított puska fölött ennek a két betűnek a lenyomatát bámulhatja. A beavatottak azt mondják, hogy ez a két betű azt jelenti: „Tilos a Vadászat”, bár akadtak már olyan gonosz emberek is, kik úgy magyarázták, hogy „Tessék Vadászni.”

Nehogy ilyen félreértésekre továbbra is alkalom nyujtassék, egyelőre a kincstári erdőkre nézve jónak láttam a földművelésügyi m. kir. miniszter ur az előbbi jelzót alkalmazni, vagyis a vadászatot, ha nem is mindenkinek — de mindenesetre a kincstári erdészeti személyzetnek a fülébe dörögni s kimondani, hogy jövőre a tisztí és altisztí erdészeti személyzetnek a

kincstári erdők területén a vadászás tilos. A szigorú rendeletet enyhítette akkoriban a miszter ur azzal, hogy az erdészeti személyzetnek a szakszerű vadászat és vad nevelés terén való tanulmányok és gyakorlat céljaira szükséges vadászterületek kijelöléséről később fog intézkedni.

A hivatkozott rendelet megjelenése alkalmával arra nem reflektáltunk, bár erre nézve néhány szepességi erdészeti altiszt által figyelmessé is lettünk téve, midőn „curiosum” aláírással úgy erre, mint egyéb magas intézkedésre figyelmünk fel lett hiva, mert ki akartuk várni azt a pótlólagos rendeletet, mely a szakszerű vadászterületek kihasítására nézve intézkedik. Nos, ez a rendelet nem soká váratott magára s ma már közkezen forog s így elérkezett az ideje annak, hogy röviden mi is elmondjuk a véleményünket erre a rendeletre a saját felfogásunk szerint s anélkül, hogy ennek egyébként nagyobb súlyt tulajdonítsunk.

Tudvalevő dolog, hogy a vadászat az erdészeti mintegy kiegészítő részét képezi s egyiket a másiktól elkülönítve képzelni sem lehet, a mi különben természetes is, mert hiszen tulajdonképpen vadtenyésztést — a nemes vadat értve — erdő nélkül képzelni sem lehet, mert a homokbuczkák nyulját, a nádas kacsáját s egyéb vízi vadját nem lehet olyan tényezőknek tekinteni, melyek a vadászat követelményeinek megfelelőek.

Arról, hogy a vadászat ujabban milyen kiváló közgazdasági tényező, fölösleges sokat beszélni, itt a statisztika számai a legjobb tanubizonyságok, melyek nyíltan hirdetik, hogy már nem is százazrekre, de mondhatni, milliókra rug az a jövedelem, mit hazánk a hasznos vad husából, a káros vad szőrméjéből évenként fölmutat. A milyen mértékben pusztul a káros

le a pályatestre. Már viszik tovább és negyed óra múlva indulunk. Csak tessék nyugodtan maradni.

Vagy ötven lépésnyire előttünk vöröses fáklyafény mellett egy sereg munkás dolgozott az akadály eltávolításán. — Barátom leszállott és vagy öt percz múlva visszajött. Valami volt az arcán, ami elárulta, hogy tapasztalt olyasmit, ami nem mindennapi még az ő kalandos életében sem.

— Tudjátok-e, hogy mi okozta a sziklaesést? — kérdezte.

— Bizonyára a hideg repesztette ketté a tömeget és . . .

— Dehogy! Ami megrepesztette a sziklát, egy hatalmas eleven fagyökér volt.

— Tréfálsz?

— A saját szemeimmel láttam. — Az egyik fele még ott vonaglik a sziklafalon és mint a haldokló göröcsösen mozgolódik. A másik erősen beékelte magát a lerepesztett tömbbe és nem lehet onnan kivenni.

Egy élő fagyökér a Karstnak ezen a pontján,

a hol tán már kétszáz esztendő óta nyoma sincs a vegetációnak? Különös!

Barátom maga elé nézett, aztán kis szünet múlva álmatag hangon így szólt:

— Tudjátok e, miért repesztette ketté a fagyökér azt a sziklát? Mert kereste az anyaföldet, amit elvettek tőle. Az életet kereste, utolsó kísérlete volt ez, hogy megszabaduljon az enyészettől.

Azt kérdeztétek az imént, hogyan lehet olyan kegyetlen a természet? Paradicsomból pokolt csinálni! Az a vergődő fagyökér megadta nekem a feleletet:

Nem a természet volt olyan kegyetlen, hanem az ember. Ő uszította rá erre a vidékre a pusztulás démonját, a fenevad bórát.

Mikor ez a fagyökér, amely most kétszer olyan vastag, mint egy meglelt ember karja, még csak ujjnyi kicsiny volt, az egész Karst granitját magasan fedte a termőföld: az őshumusz és véges-végiglen sűrű erdőség borította a hegyláncot. — Kevés volt a fenyő, annál több a tölgy és közben a völgyes részeken a

vad, éppen olyan mértékben szaporodik a hasznos, a mi különben természetes is, mert nem a puska a legnagyobb ellensége hasznos vadjainknak, hanem a vadak nagy mennyisége.

A legdusabb vadállomány eddig az állami erdőkben volt található, a mi természetes is, mert ezeknek az erdőknek mindig meg volt a megfelelő felügyelő személyzete, mely nem csak az erdőségek, de a vadállomány épsége felett is éber szemmel őrködött s kivált az utóbbit már csak a maga jóvoltára való tekintettel is minden bajtól megóvni és gyarapodására minden kínálkozó eszközt megragadni igyekezett, jól tudva azt, hogy a mit ezen a téren nevel és szaporít, az majdan, ha nem is egészben, de legalább részben az ő tulajdonát fogja képezni s a mostoha javadalmasz mellett amugy is gyengén ellátott konyháját egy kis élvezhető hussal ellátni.

A hivatkozott rendelet egy vonással végít szakítja ennek a buzgólkodásnak, mert azt, ami eddig egyszerűen jökedvből és a saját érdekből lett téve, ezentúl tenni parancsolja, parancsolja pedig azért, hogy ez által mások, teljesen idegenek nyerjenek jó vadászterületeket, az azokat gondozók pedig csak úgy lesznek vele, mint az, aki a mézet üvegen keresztül nyalogatja.

Könnyen elképzelhető, milyen érzelmekkel fogadta ezt az egész kincstári erdészeti személyzet, mert annál az a rendelkezés, hogy majdan a személyzet részére bizonyos terület ki fog jelölni oly célból, hogy ott magát az okszerű vadnevelésben, vadovásban és vadászatban gyakorolhassa, nagyon kétes értékű. Lássuk, miért?

Az egyes erdőhatóságok javaslatba hoznak bizonyos erdőterületet, mely jövőre s vadnevelés és vadá-

szat gyakorló teréről szolgáljon, ezt azonban nem tesszése szerint és ott jelölheti ki, hol legjobb tere van a nemes vadnak, mert tuevalemő, hogy az ilyen területeket legnagyobbbrészt magas állásu és rangu egyének hasznóbérelük, s így az erdészeti személyzet kénytelen lesz hitványabb területtel beérni, melynek jó vadászterületté tétele még sok fáradságba és annál több időbe fog kerülni s mikor már lesz is mint ilyennek némi értéke, akkor is azt az erdészeti személyzetnek csak nagyon csekély része fogja használni, mert a távolabb lakók, kivált az altisztek a nagy költségek miatt nem igen lesznek abban a helyzetben, hogy oda vadászati kirándulásokat tehessenek, annál kevésbbé, mert nyilvánvaló, hogy az általuk netán elejtett vad aligha fogna az ő konyhájukra kerülni.

A hivatkozott rendeletről arra lehet következtetni, hogy az ilyen kihatott vadászterületekre nem azért van szükség, hogy az erdészeti személyzet vadpecsenyében ne szükölködjék, — hanem inkább azért, — hogy ott tanulmányokat tegyen és vadászati ismereteit gyarapítsa, tehát az, ki oda vadászatra kirándul, tulajdonképp tanulmányutra megy s itt fölmerül a kérdés, vajjon ezen tanulmányutjának költségei meg lesznek e neki térítve s vajjon több napi tanulmánya alatt védkerülete őrzéséről ő lesz-e köteles gondoskodni, vagy pedig ezt közérdekből az államkincstár fogja tenni?

Véleményünk szerint ebből a rendelkezésből csak azoknak lesz gyakorlati hasznuk, kik a kijelölendő vadászterületen, vagy pedig annak közvetlen közelében laknak, míg a távolabb lakók a vadászat nemes, testedző sportjától teljesen el lesznek zárva s oda fognak jutni, hogy a lövésben való gyakorlat céljára

nemes délvidéki gyümölcsfa. Méhzümmögés hangzott hajnaltól estig, ami a legbiztosabb jele annak, hogy a természet bőkezű és adakozó.

Madárdalban sem volt hiány és mikor az esti szellő, amely nem tart semmi rokonságot a bórával, illatterhesen szállt alá a Quarnerora, azt a hirt vitte, hogy idefent paradicsom van.

De haragudott is a bóra, valahányszor arcza csapta az innen előszáló virágillat, szörnyen gyűlölte ő ezt a paradicsomot és számtalanszor megpróbálta már felkuszni idáig és rombolva törni szanaszét. De nem lehetett. Őrt állottak a hatalmas fák és mint egy eleven bástya visszavertek minden támadást. Csátát veszítve futott meg a haragos bóra.

Utóbb már csak elvétve nézett erre felé, inkább megszokásból. — Bántotta az eleven, viruló élet és a sok kudarc: beletörődött abba a gondolatba, hogy a föld hatalmán kívül esik.

Hanem egyszerre csak hírül hozták neki, oda az isztriai hegység ama barlangjába, ahol pusztító had-

játaiból meg szoktt pihenni: hogy a Karstnak déli lejtőjén emberek jelentek meg és kezdik irtani az erdőséget.

A bóra csak bosszankodott e miatt. Az ő dolgán ez nem lendít: van ott annyi fa, hogy alig tud lélekzetet venni egymástól és szintén jól esik majd az erdőnek, ha elveszik a termésnek egy részét. — Annál könnyebben él meg a többi. De akik ott maradnak, még inkább megerősödnek és soha sem bír velök a bóra.

De hirtelen egy szó ütötte meg a bóra fülét, egy név. Hogy a velenceiek keze dolgozik a Karst déli lejtőjén, hogy ők ritkítják az erdőt.

A velenceiek: a hírhedt erdőpusztítók, akik Morea félszigetét tönkre tették, kiölvén belőle minden élőfát, a melyet hajóépítésre vittek el. A fagyilkosok, akik még az Olimp berkeit, Dodona ligetét sem kimélték és Zeus szent fájából árbocot faragtak egy olyan hajónak, a mely gyapotárukat szállít a Levantéba.

Abban az árbocban csöndes éjszakákon még

ból a szobafegyvert lesznek kénytelenek igénybe venni.

Van azonban ennek a rendelkezésnek még egy másik, nem kevésbé figyelemreméltó árnyoldala, ez pedig az, hogy a tilalmazott területekre meg lesz tiltva a fegyverrel való járás, a mi pedig nem kis mértékben fogja a személybiztonságot veszélyeztetni, mert a fegyvertelen alkalmazott egyenesen martalékaul lesz dobva a vadállatoknak, no meg a vadembereknek is.

Különben ne törjünk előre pálcát az intézkedés fölött, majd ha annak gyümölcseit látni fogjuk, visszatérünk a dologra; mindenesetre kíváncsú lenne, ha annak idején lapunk barátai megismertetnék velünk az egyes kijelölt vadászterületeket. Most egyszerűen csak azt a tényt constatáljuk, hogy a vadneveléshez és vadóváshoz való kedvét az erdészeti személyzetnek nagy mértékben le fogja lohasztani.

LEVELEZÉS.

Pozsoga, 1897. december 24.

Tekintetes szerkesztő úr!

Egy veszélyes, de különben érdekes kalandról óhajtok itt megemlékezni, melynek én magam voltam a hőse.

Folyó hó 20-án ugyanis bent jártam a főnökömnél különféle jelentéseimet megtenni s míg befelé kocsin mentem, hazafelé csak úgy gyalogszerrel indultam s midőn a kapriói és pozsgói határt átszelő „valea fundata” nevű völgyhöz értem, kissé megpihentem, hogy magamnak egy szívarkát sodorhassak. Alig hogy ezzel elkészültem, egyszerre nagy dübörgést hallok s még alig hogy föleszméltem, máris szemembe tűnt hat darab hatalmas farkas, a mint egyenesen felém tart.

most is zokog néha Pythia lelke, de ki hallaná a kalmár lelkek közül? Arany és ezüst csengése muzsika azoknak, de a szent multa mit sem adnak.

S ahogy a bórá meghallotta a neki kedvező hírt, felujongott és rögtön kémszemlére indult. — Ott ólálkodott hetekig a fapusztítók között és segített nekik a fák kidöntésében. Azok nem ritkították az erdőt, hanem kipusztították. Levágták a gyökereig a törzsek ifjait és vénét és vitték nagy hajókon a prédát odább. Amint pedig üres lett egy darab talaj, a bórá neki feszítette vállát: korbácsolta, söpörte, míg lekaparta róla a termőföldet és napvilágra jött a föld kemény bordája, a szikla.

Igy ment ez vagy száz esztendeig, aztán egyszerre elmaradtak a velenceiek, mert nem volt már mit irtani, pusztítani. De már jóval előbb elszállt a madárdal, elmaradt a méhzümmögés és az esti szellő tájára sem nézett többé a Karstnak, mert irgalmatlanul kiüldözte a bórá.

Meghalt az erdő, meggyilkolták örvvül. — De a lelke még nem távozott végleg. A keleti népek hiszik,

Egyéb fegyver nem lévén kezem ügyében, zseb-késemet rántottam elő s elkészülve a legrosszabbra is és arra, hogy megtámadtatás esetén a végsőig fogom magamat védelmezni, futásnak eredtem a fenevadak pedig nyomon követtek. Jó szerencse, hogy csakhamar szemembe tűnt egy galyas fa s végső szükségemben erre fölkapaszkodtam.

Ideje is volt, mert a bestiák már annyira megközelítettek, hogy egyiknek sikerült csizmám sarkát ádáz fogai közé kapni, mely azután szájában is maradt.

Helyzetem nem volt a legkellemesebb, de legalább egyelőre biztos, volt hát elég időm mérgeledni, hogy jó fegyverem nincs velem; milyen szép bundára tehettem volna szert hamarjában! de hát hiába, az a sutba vetve pihent odahaza, mert hát nekünk erdőöröknek ujabban nem szabad magával fegyvert hordani. Az eredmény máris látható mert a duvadak annyira elszaporodtak, hogy egész falkákban kószálnak vidékünkön s a mi vármegyénkben tudtommal még lődijak sincsenek megállapítva.

Ugy vagyunk mi most, hogy a fatolvajok egy husággal is könnyen agyonverhetnek s a vadorzók elfogására még csak gondolnunk sem lehet.

Ezek a gondolatok villámgyorsan cikláztak át agyamon, de hát nem volt időm ilyenek fölött soká töprengeni, hanem arra kellett gondolnom, mikép szabadulhatnék meg gonosz ellenségeimtől, melyek még mindig ott leselkedtek nagyuri pecsenyémre. Egyéb védelmi eszköz híján elővettem egy skatulya szalonygyufát s azt csomónként gyújtogatva közéjük dobáltam. Az eredmény nem maradt el, mert hivatlan vendégeim csakhamar szégyenkezve sompolyogtak visszafelé. Alig hogy ezek eltűntek, két cigány jött arra, egyik gyalog, a másik lóháton. Rájuk kiállítottam, mire a gyalogos úgy megijedt,

hogy ember ha meghal, három napig van a lelke a halottas ház körül: az erdő lelke három századig röpködte körül az órási ravatalt.

Belebujt abba a fagyókérbe. Az nem adta meg magát. Valahogy talált egy földalatti sziklahasadékban egy kis humust, abból táplálkozott. Mikor az elfogyott mélyebbre szállt, megint talált egy kis életre. De a bórá észrevette ellenségét és nem tartotta biztosnak diadalát, amíg az erdő felkét is el nem üzte. Utánna nyomult, belehúzódott a sziklaüregebe és elvette végső menedékét.

S ahogy látta, hogy nem bír vele másként, neki ment fagyos lehelletével a sziklának, megrepszttette, ketté tépte a gyökeret. Most már mehet az erdő lelke a teste után.

A gép nagyot füttyentett, a vonat megindult s abban a pillanatban a pokoli sivitással és fülsértő kacagással újból üldözőbe vett minket a bórá. — Álom volt-e, de úgy tetszett, mintha tisztán hallanám, mint kiáltja utánunk:

— Nem a természet cselekedte, hanem az ember . . . az ember!

hogy a földre esett. Lemásztam az életemet megmentett fáról s felemeltem a vén kaldorárt s miután elmeséltem nekik átélt kalandomat, azzal a vigasztalással bocsátottam utnak, hogy ha megtámadják őket a farkasok, jó lesz nekik a ló, ők pedig ennek árán megmenekülhetnek. — Ők azután elindultak Kapriórára, én pedig Pozsogára.

Kalandomat, melyből olyan szerencsésen megmenekültem, soha sem feledem el s megfogadtam, hogy véres boszút fogok állani hivatlan kísérőimen s még ha büntetést kellene is szenvednem, kifordítom néhánynak a bundáját, mint a hogy a mult évben is két szép bundával számoltam be főnökömnél.

Valóban itt lenne az ideje, hogy a duvadak pusztítására nagyobb gond fordítottassék, mert ezek a nemes vadban is nagy pusztítást visznek végbe.

Kiváló tisztelettel

Mester András,
m. kir. erdőőr.

Különfélék.

Figyelmeztetés. Régi hátralékosaink közül néhányan — gyakran nem épen udvariasan — azzal tagkargatják hátralékaikat, hogy hiszen ők a lap folytatását meg nem rendelték, minek küldtük nekik tovább, mikor előfizetésük lejárt? Tudvalevő, hogy lapunk legőszintébb barátai is gyakran jönnek abba a helyzetbe, hogy a kiszabott határidőre vagy nem áll módjukban az előfizetést beküldeni, vagy pedig lakásuknak a postától való távolsága és szolgálati elfoglaltságuk miatt ezt nem tehetik s ezek bizonyára zokon vennék, ha tőlük bizalmunkat megvonnánk, mi a lapot mindazoknak, kik annak beszüntetésére nézve külön nem intézkedtek, tovább is küldjük abban a meggyőződésben, hogy ez által akaratukat teljesítjük. — Itt még figyelmeztetni kívánjuk tisztelt olvasóinkat, hogy a sajtó termékek terjesztésére vonatkozó szabályok azt, ki valamely sajtóterméket elfogad és a postán vissza nem utasít, árának megfizetésére is kötelezik, így tehát ha akadnak olyanok — mit különben nem hiszünk — kik a lapot tovább járatni nem óhajtják, azokat kérjük, hogy a megérkező lapot egyszerűen a postán utasítsák vissza s jelezzék a czimszalagon, hogy azt többé el nem fogadják, megmentvén ezáltal minket is önmagukat is az esetleges hátralékok behajtásának kellemetlenségeitől, milyeneknek legutóbb is ki voltunk téve az által, hogy többekes, kik tekintélyes hátralékaikat többszöri megintés és postai megbízások dacára ki nem egyenlítették, az itteni községi bíróságnál voltunk kénytelenek beperelni. Végre kérjük mindazokat, kik még a multa nézve hátralékban vannak, vagy kik előfizetésüket még a folyó évre nem ujtották meg, hogy előfizetéseiket lehetőleg még e hó folyamán rendezni sziveskedjenek.

„Magyar Fakereskedő.” A szakkörökön kívül csak kevesen tudják, hogy szakkereskedésünk az utóbbi

években mennyire kifejlődött és hogy ma már a francia, olasz és keleti, sőt az afrikai és kisázsiai piacokon is sikerrel versenyez a svédnorvégországi, orosz és amerikai fakereskedelemmel. Ezen fontos kereskedelmi ágak egyetlen magyar szakközlőnye a „Magyar Fakereskedő”, mely most lép az ötödik évfolyamába és egyszersmint a „Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületének” is hivatalos közlönyül szolgál. Most vettük a lapnak legutóbbi megjelent mutatványszámát, mely meglepően gazdag, épp oly szakszerű, mint tanulságos tartalma által méltán megérdemli az érekelte körök, fakereskedők, faiparosok, erdőhivatalnokok és erdőbirtokosok támogatását. A lap előfizetési ára egész évre 7 frt, fél évre 4 frt. Mutatványszámot kívánatra bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal (VII. Dávid-utca 15.)

Meggyilkolt tanító. Titokzatos gyilkosság történt a napokban a fogarasmegyei Vestény községben, melynek derék igazgató-tanítója áldozatul is esett a rejtélyes büntetnek. Iván Popescu — így hívják a tanítót — az elmúlt hét egyik estéjén a vendéglőből egyedül hazaiért az iskolaépületben levő lakására. Utközben egy vagy több eddig ismeretlen tettes orvul megtámadta és fejére mért néhány hatalmas dorongüressel földre terítették. Volt még annyi ereje, hogy lakására vánszorgott, de midőn az ajtót ki akarta nyitni, a kulcslyukat forgácsolással bedugva találta. A szomszédos tanítónétől még kést kért, hogy kinyithassa az ajtót, de úgy látzzik ereje elhagyta. Reggel eszméletlen állapotban találták, tátongó sebbel a fején az iskolában. Meghalt még aznap, a nélkül, hogy magához tért volna. Alig volt 28 éves. A tettest még nem kerítették kézre. A tanítót komoly, szelid, szorgalmas embernek ismerte mindenki, a ki a magyarság ügyét hiven szolgálta mindhaláláig.

Az eleven bros. A divathóbort legujabb kinövéséről jó hír Párisból. A nagyvilági dámák már azt sem tudják, mit csináljanak, milyen uj módival főzzék le egymást. Most valamelyikük kitalálta, hogy apró eleven tekenősbékát tűz a mellére brosnak. A tekenős kagylóját kirakatta gyémánttal, rubinttal, arany lánczcskát illesztett a kemény békateknőbe s a láncznál fogva ruhája nyakára tűzte a kis hullót, a mely most szépen mászkál a dáma mellén, csillogtatva-villogtatva értékes hátafödelét. S ez az örültség máris annyi követőre talált, hogy a tekenősbéka behozatala egész jövődelmező üzletággá kezd fejlődni.

Az önfeláldozó feleség. Megrázó drámáról ad tudósítást debreczeni tudósítónk. Egy szegény munkás asszony önmagát áldozta fel, hogy egy gyilkos merényletetől megmentse férje életét. Fehér Lajos favágó és felesége nemrég házukba vették Maczik Mihály napszámot. Jól éltek együtt s a karácsonyestét is együtt ülték meg. Karácsony első napján a két férfi otthon pálinkázott, míg végre Fehér kissé mámorosan lefeküdt és elaludt. Maczik erre kiment, fejszét hozott be a konyhából és azzal rátámadt a mélyen

alvó Fehérre. E pillanatban, mikor Maczikférje fejére halálos csapást készült vágni, odaugrott az asszony s testével fölfogta a csapást. A gyilkos még egyszer vágott s a fejsze a szegény asszony fején nagy sebet ejtett. Az asszony elvesztette eszméletét s leesett a földre. Mikor férje fölébredt, úgy találta a földön nagy vértócsában. Sebei sulyosak, de nem föltétlenül halálosak. Maczikot elfogták. Az elvetemült ember bevallotta, hogy a merényletet ő követte el s a férfit akarta megölni. Azt mondotta azután, hogy nem volt semmi oka a haragra vagy bosszura, hanem mivel egész fiafarsángát fegyházakban töltötte, vénségére is oda akar kerülni s azért akart nagy bünt elkövetni, hogy tartós időre elzárják.

Drága hegedűk. A szász-kóburg-gotai herceg nemrégiben vásárolt egy valódi Stradivarius-hegedűt 35.000 frankért. Ez azonban még korántsem a legdrágább, mert szakértők állítása szerint Halle hegedűművésznek van egy Stradivarius-a, a melyet testvérek közt is becsülnék 50.000 frankra. Egy amerikai milliós pedig, Hawlei ur, Kaliforniából néhány hónap óta sorra járja az olasz provinciákat és régi hegedűket keres megvételre. Eddig mintegy ötszáz darabot vásárolt össze, a melyekért 400.000 franknyi csekélységet fizetett.

Parasztbecsület. A bács megyei Moholon — mint lakunknak írják — megrázó parasztdráma játszódott le. Arankovits Ignát szerb paraszt a trágédia főszereplője. Brankovits csak este járt haza, mert szolgálatban állt s így ritkán láthatta szép fiatal feleségét. Mikor a napokban hazament, üresen találta a lakást, Brankovics gyenakodni kezdett s egy kis fejtörés után kitalálta, hogy az asszony hűtlen lett hozzá. A csábító nem lehet más, mint Ranszki Sziglo, az asszony tulajdon nagybácsija. Brankovits Ignát mindjárt boszura indult. Felzörgette a a testvérét s azzal indult a nagybácsi házához. Kopogott az ajtón s ekkor kiszólt Ranszki, hogy takarodjanak az udvarából. A két testvér azonban nem tágitott. Kis vártatva észrevétlenül belopóztak a házba s ott találták Brankovicsnéét, a nagybácsit s a nagybácsinak 19 éves fiát. A hűtlen asszony az ablakon menekült el ura elől. A kikapós nagybácsi azonban nem védekezhetett. A két Brankovits vasbotokkal ütötte agyon Ranszki 19 éves fia az ágyból tétlenül nézte, mint verik holtra az édesapját.

Jólelkű tolvajok. Kedélyes hely lehet a temes megyei Lippa, a hol még a tolvajokat is elfogja az emberbaráti szeretet. Történt ugyanis, hogy a község ellenőrködő órákat szerzett be az éjjeli bakterek számára. A lakosok persze biztak a bakterekben s az is természetes, hogy ezek éppen úgy aludtak el éjjel, mint annakelőtte, mikor még nem hordozták magukkal az ördögös órát. A napokban mégis fát loptak el Földes János főerdész házából. Már itt is kitetszik a tolvajok jószívűsége, nem loptak másnál csak az erdésznél, a ki amugy is ingyen kapja a fát. De még ezzel nem mondtunk el mindent. A jó tolvajokat a lelkiismeret-furdalás mardoshatta. Ugy

látszik, azt gondolták, hogy a szegény öröket miattuk bántódás éri, esetleg még elcsapják őket. Lekapták tehát az alvó bakterek nyakáról az ellenőrző órát s aztán megigazították maguk, hogy ne tűnjön fel a mutatón a bakterek mnlasztása. Lippán tehát a tolvajokban is van valami becsületérzés.

Tévedésből megmérgezte a családját. Szarvas városában, mint jelentik, a minap szenzációs mérgezés történt. Buzás Györgyné emésztési zavarokban szenvedő férjének tévedésből áloé helyett arzenikumot kent a lekváros kenyere s megétette belőle a fiát is. A férje rövid idő múlva meg is halt. A fia azonban megmenekült, mert Dérg dr. ellenszereket adott be neki s a mérges ételt kihányta.

A poltron. Ezt a kifejezést igen gyakran lehet hallani és tudvalevő, hogy a gyáva embert illetik vele. Eredetét e szónak azonban kevesen tudják. Onnan származik, hogy hajdan Rómában azoknak a katonáknak, a kik gyávaságról tettek bizonyosságot, levágták a hüvelykujját, hogy az ijjat ne tudják többé kifeszíteni. A hol ilyen csonkított hüvelyket — pollex truncatus — láttak az emberek, rögtön tudták, hogy az illető gyávaság miatt van megfélemezve. A francziák aztán a pollex truncatust összevonták poltron-nak és a szó ma már nemzetközi elterjedtségűvé vált.

Egy füst alatt. Köröstarcsán, mint jelentik, egyszerre volt a lakodalma a Petneházi Gábor fiának és leányának. A kettős lakodalmi menetet nagyszámu közönség kísérte a templomba. Hazafelé jövet azonban az örömapa utközben hirtelen rosszul lett s pár percz múlva meghalt. Csak kevéssel azelőtt örvendezve beszélte a násznépnek, hogy egy füst alatt elhelyezi a fiát is, meg a leányát is. S egy füst alatt meghalt maga is.

Az első lokomotív. A matabélék országát immár vasut szeli át, de a bennszülött négek még nem igen vannak tisztában azzal, hogy mi is ez a vasut, főleg a lokomotív. Egy matabele a multkor ilyenformán magyarázta el nézetét a gőzgépről: Nagy állat s a fehér emberé. Csak félszeme van, tüzzel táplálkozik s nem szeret dolgozni. Ha a fehér ember munkára szorítja, nyög és sikoltoz. Valahonnan jó, de nem tudja, honnan. Alkalmasint láza van, mert a fehér ember folyton orvossággal töltögeti. (Ez arra vonatkozik, hogy a gépet olajozzák.)

A sok nadrág. A vásárról hazafelé ballagott az alföldi juhász. Utközbe betért a pipagyújtó csárdába és ott lehetőszen beszedegetett a jóféle papramorgóból. Midőn utját tovább folytatta, feldobta ujjonnan vásárolt nadrágát a vele levő számara hátára, ő pedig csak úgy könnyedén cifrázta a lépést utána. Egyszerre csak megbotlik a számár, s hátáról lecsuszik nadrág. — „Ehol la, egy nadrágot tanáltam!” és feloldította a számár hátára. Néhány lépésnyire a nadrág ismét leesett. „Kutya szerencsém van ma, ehol is egy nadrág!” és ismét föllökte a nadrágot. Még néhányszor ismétlődött ez így, míg végre megsokalta a juhász. „Az ördögnek kell ez a sok nadrág!” és az árokba vágta s csak otthon, kijózanodva veszi észre, hogy a sok nadrágból egy sincs.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítatott 1847.

Brausweller János
Szegeden Cs. és kir. bizánci legatos
szab. chronometer és művés; felhalálója
a remontoir inga-óraknak
stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. javítások pontosan eszközöltetnek.

MEGJELENT

a

BLUM és TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú cégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelesügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjolag megbizatott

a nagytekintetű erdőtisztek és az erdészeti altisztek egyenruhájának szállításával.

Tisztelettel értesítjük tehát, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati czikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHAK

a legjobb francia és angol divat szerint készítetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

BUDAPEST IV.

Sütő utca 2. Szervitatér sarkán.

elsőrangú egyenruha készítő intézete.
Ő csász. és kir. Fensége József Főherczeg udvari szállító
A földmivelés m. kir. Ministerium szállító.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.